

Romeo és Julia

Romeo és Julia. Shakespeare legnépszerűbb szomorújátéka. Magyarra 1786-ban fordították le. Első előadása Kun Szabó Sándor átültetésében (a német Weise nyomán) Budán volt, 1793. márc. 13-án, újra 15-én, majd megismételték Pesten, máj. 15-én, amikor 45 frt 59 kr volt a bevétel. 1794. jan. 9-én Kolozsvárott is bemutatták, amiről a »Magyar Hirmondó« ezekben számol be: »A' Nemzeti Játászó Társaság Romeo és Julia nevezetű szomorú Darabot igen kellemetesen ada-elő a' mult Hétfőn. Erdemlett is számos tapsolásokat. Nevezetesen Őri, Kontzné és Anna Mária játszó Személyek úgy viselték magokat, hogy sok esztendőig gyakorlott Játékosoktól is elég lett volna.« (1794. jan. 28. 143. old.) Ugyancsak az erdélyi színészek előadták Debrecenben is, 1811. jan. 12-én és jún. 11-én. A Nemzeti Színházban 1844. ápr. 17-én mutatták be, Gondol Dániel fordításában, prózában. Az akkori szereposztás ez volt: Escalus fejedelem: Udvarhelyi Sándor; Mercutio: László; Paris: Szigeti József; Capulet: Udvarhelyi Miklós; Capuletné: Miskolczy Júlia; Júlia, leányuk: Lendvayné; öreg Capulet: Balogh J.; Dajka: Kovácsné; Tybald: Bartha János; Montecchi: Szilágyi Pál; Montecchiné: Bartókné; Romeo, fiuk: Lendvay; Benvolio: Szigligeti; Lőrinc barát: Szentpétery; Sámson: Telepi; György: Réthy; Péter: Morvai; Boldizsár: Hubenai; Ábrahám: Vas.

Ez évben még négyszer került színre: ápr. 17-én, 23-án, máj. 1-én és okt. 15-én. Első előadásáról a »Honderú« ezekben emlékezik meg: »Ki ne ismerné Romeo és Julia boldogtalan szerelmét, melyet a lángeszek lángesze oly utólréhetetlenül fest színművében? Hány százan, mondjuk ezeken rajzolanak már azóta szerelemvallomást, s hány vala képes csak megközelíteni is bár amaz egyetlen jelenetet, melyben két szerető első vallomását teszi? Ki közelíté meg ama képet, mely az erkélyeni éji jelenetben festi a szerelmet, mely túlrad majdnem a költői képektől? Talán egyetlen műve sincs e nagy mesternek, a tiszta poesis dús erőtől annyira át meg áthatott, mint ez. S a közönség osztani látszott véleményünket, mert kivált hölgyek igen-igen szép számmal jelentek meg e remekmű nyújtotta élvezetre

s az oly kedvezően fogadták, miszerint okunk van hinni, hogy Shakespeare művei közül alig fog egy-egy még mostanában ennél tartósban kedvező fogadtatásra számíthatni.« 1851., 1854., 1858., 1859-ben egyszer-egyszer, 1850., 1853., 1855–1856. és 1857-ben pedig kétszer-kétszer került színre e remekmű. 1853. jan. 19-én Júliát Bulyovszkyné játszotta, majd 1856-ban Fánecs Ilka kapta e szerepét, azután Munkácsy Flóra (1859), Szigligeti Anna (1860. szept. 26.), Boér Emma (1871), Rákosi Szidi (1871), Jeney Cornélia (1872), Szigligeti Ferike (1872), Bercsényiné Takács Emes (1876), Márkus Emília (1877), Török Irma (1892) játszotta stb. Romeo szerepét játszotta: Feleký Miklós (1853), ifj. Lendvay (1856), Nagy Imre (1871), Szacsvay (1875), Mihályfi (1886), Pálfi (1891), Somló (1892), Beregi (1899) stb.

1871. ápr. 14-én Szász Károly fordítása szerint adták. Újabb fordítók: Zigány Árpád (1898) és Telekes Béla (1903). A mű századik előadása: 1905. jún. 4-én volt. Ekkor a főszereplők a következő művészek voltak: Beregi Oszkár (Romeo), Paulay Erzs (Julia), Pálfi György, Ödý Árpád, Hetényi Béla, Bakó László, Mihályfi Károly, Gál Gyula, Vizváry Gyuláné, Fáy Szeréna és Paulayné. Felújították: 1918. jún. 7. (Romeo: Beregi Oszkár, Julia: Bajor Gizi). 1923. okt. 24-én (Julia: Bajor Gizi, Romeo: Abonyi Géza). 1926. jún. 9. (Romeo: Lehotay Árpád) stb.

A Magyar Színház is műsorába illesztette: 1930. ápr. 23-án, ahol ezzel a szereposztással került színre: Romeo: Beregi Oszkár; Julia: Rosthy Magda; Montague: Dénes Ervin; Montague: Sziklai K. né; Capulet: Kemény Lajos; Capuletné: Zala Karola; Mercutio: Földényi László; Benvolio: Vándory G.; Tybald: Justh Gyula; Paris: Lázár Tihamér; Escalus fejedelem: Bondy István; Lőrinc barát: Várnai Jenő; Julia dajkaja: Simon Maresa.

1916. febr. havában a temesvári színházban Romeo szerepét Ujj Kálmán né Dinnyéssy Juliska játszotta. A mindennütt rajnógó szeretettel fogadott Shakespeare-darab a zenét is meghódította: több kiváló zeneköltő írt belőle operát. Magyarul először a »Norma«-val híressé lett Bellini Vin-